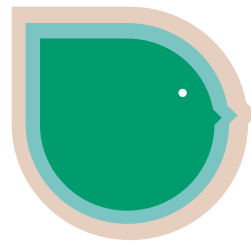

INSTRUKCJA REALIZACJI PROJEKTU

Zgodnie z Naturą

Zgodnie z Naturą to ogólnopolski program edukacji ekologicznej realizowany w szkołach podstawowych oraz gimnazjalnych, w rejonach, w których występują różne formy ochrony obszarowej, zwłaszcza na obszarach Natura 2000. *Zgodnie z Naturą* to inicjatywa promująca aktywności, które są zgodne z zasadami poszanowania przyrody, ale jednocześnie łamią stereotypy na temat obszarów chronionych jako terenów zamkniętych.

Przez kolejne 3 semestry nauki szkolnej wraz z uczniami i uczennicami będziecie mieli okazję poznać swoją okolicę oraz zrealizować w niej przynajmniej dwa projekty uczniowskie skierowane do lokalnej społeczności. Angażujemy młodzież bezpośrednio w działania projektowe, ponieważ wierzymy, że realizacja projektów służy uczeniu się i kreowaniu zmian w otaczającej nas rzeczywistości. Za pomocą tej instrukcji pragniemy Wam pokazać w jaki sposób możecie realizować działania projektowe w Waszych szkołach, informujemy o publikacjach i ich treści oraz o zawartości materiałów edukacyjnych, które powstaną w trakcie realizacji programu.

Powodzenia!

Zespół projektu *Zgodnie z Naturą*
Joanna Gus i Julia Godorowska

Celem projektu *Zgodnie z Naturą* jest:

- ✕ Popularyzowanie wiedzy na temat różnorodności biologicznej i obszarów chronionych, głównie Natura 2000, oraz szans i zagrożeń z nimi związanych.
- ✕ Zwrócenie uwagi uczestników/niczek projektu na szczególną wartość różnorodności biologicznej jako wartości samej w sobie.
- ✕ Przybliżenie koncepcji zachowania równowagi pomiędzy potrzebami ludzi, gospodarką i ochroną środowiska przyrodniczego w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.
- ✕ Rozbudzenie zainteresowania i świadomości ekologicznej dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej.
- ✕ Kształtowanie postaw w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego i rozbudzenie poczucia odpowiedzialności za nie.
- ✕ Promowanie aktywności, które są zgodne z zasadami poszanowania przyrody, ale jednocześnie łamią stereotypowe myślenie na temat obszarów chronionych jako terenów zamkniętych.
- ✕ Wykorzystanie zdobytej wiedzy podczas organizacji i realizacji uczniowskich projektów skierowanych do społeczności lokalnej.
- ✕ Uświadomienie społeczności lokalnej, za pośrednictwem uczniów/ennic przeprowadzających projekt, wartości obszaru, w którym żyją oraz korzyści jakie mogą czerpać z jego ochrony.
- ✕ Rozwijanie w uczestnikach/czkach projektu umiejętności społecznych oraz pracy w zespole.

W RAMACH PROJEKTU *Zgodnie z Naturą* UCZESTNICZY/CZKI REALIZUJĄ:

● Przynajmniej 2 projekty uczniowskie skierowane do lokalnej społeczności, realizowane na podstawie kart pracy opracowanych przez CEO.

● Zajęcia edukacyjne przeprowadzane na podstawie materiałów przygotowanych przez CEO – przynajmniej 4 zajęcia podczas całego projektu.

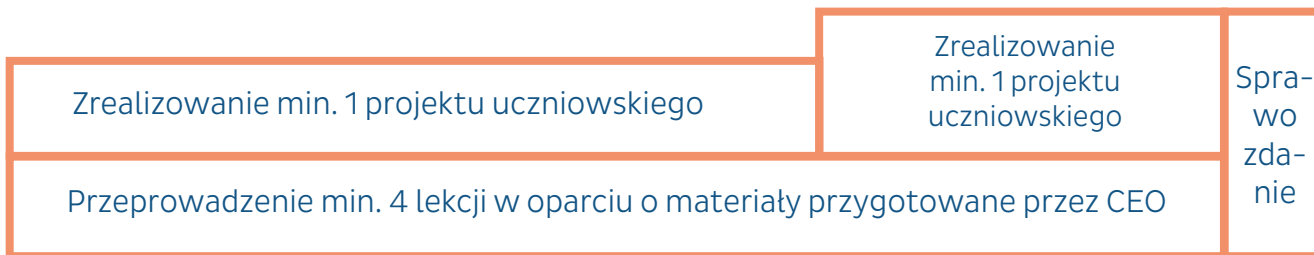
Aby uzyskać zaświadczenie o udziale w projekcie *Zgodnie z naturą*, należy w sprawozdaniu końcowym wykazać, że w trakcie trwania projektu podjęto aktywności w oparciu o opracowane przez CEO materiały. Formularz sprawozdania będzie dostępny w marcu 2015 roku.

Z uwagi na tematykę projektu, związaną ze zrównoważonym rozwojem, zaświadczenia potwierdzające realizację projektu będą wysyłane w formie elektronicznej. Dla osób chętnych istnieje możliwość wystąpienia zaświadczenia w formie papierowej.

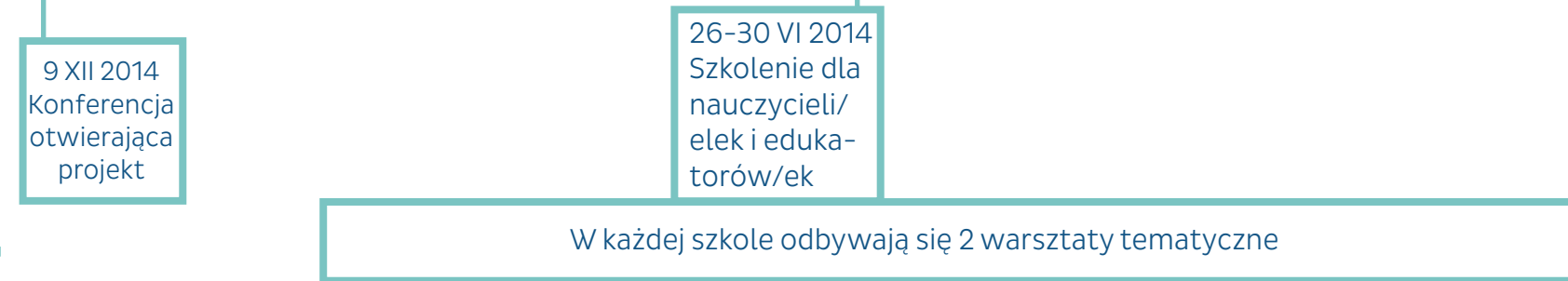
UCZNIOWIE/ENNICIE PROJEKTU BĘDĄ MIELI MOŻLIWOŚĆ:

- ✘ Współpracy z osobami, które posiadają duże doświadczenie w zakresie ochrony środowiska.
- ✘ Pogłębienia swojej wiedzy na temat form ochrony przyrody występujących w ich najbliższej okolicy, jak również w całej Polsce.
- ✘ Wzięcia udziału w warsztatach tematycznych z zakresu pracy z młodzieżą nad projektami dotyczącymi bioróżnorodności.
- ✘ Uczestniczenia w zajęciach terenowych, które pomogą poznać lokalną przyrodę oraz zrozumieć potrzebę ochrony cennych przyrodniczo terenów.
- ✘ Podzielenia się zdobytą wiedzą ze społecznościami lokalnymi podczas realizacji projektów lokalnych.
- ✘ Zaprezentowania zrealizowanych działań podczas Ogólnopolskiej Prezentacji Projektów Młodzieżowych (opcja możliwa dla wybranych zespołów).

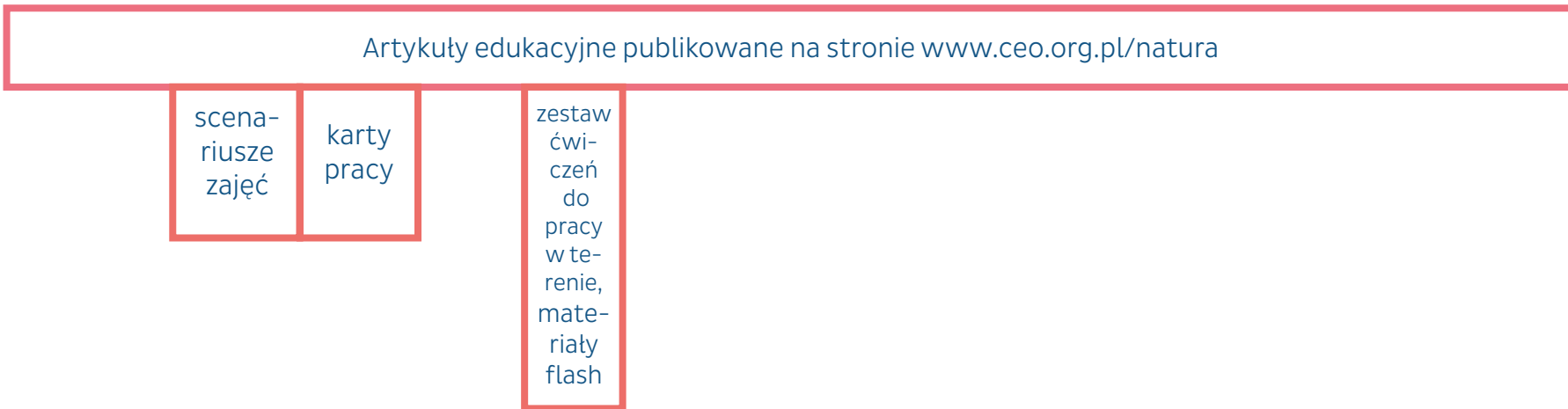
**ZADANIA
GRUP
PROJEKTOWYCH**

**KONFERENCJA,
SZKOLENIA,
WARSZTATY,
WSPÓLPRACA Z
KONSULTANTEM**

**MATERIAŁY
EDUKACYJNE**

HARMONOGRAM PROGRAMU

1. Konferencja otwierająca projekt 09.12.2014 (Warszawa)

Konferencja ma na celu przybliżenie Wam programu projektu Zgodnie z Naturą oraz zdobycie merytorycznej wiedzy, potrzebnej do realizacji działań w Waszej szkole. Konferencja będzie również okazją do spotkania z ekspertami/kami w tematyce edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży, zrównoważonego rozwoju oraz zmian klimatu. To również szansa na zapoznanie się z innymi nauczycielami/kami realizującymi projekt w swoich szkołach oraz z koordynatorkami programu.

CEO zwraca koszty podróży uczestnikom/czkom konferencji. Szczegóły dotyczące refundacji kosztów otrzymacie w mailingu.

2. Kurs dla nauczycieli/ek i edukatorów/ek 27.06.2014 – 01.07.2014 (Ośrodek szkoleniowy CEO, Wilga)

Warsztaty przewidziane są dla wybranej grupy nauczycieli/ek, którzy chcą poszerzyć swoją wiedzę z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz poznać metody pracy pozwalające na realizację projektów z zakresu zrównoważonego rozwoju. Udział w kursie jest bezpłatny. CEO pokrywa również koszty noclegu oraz wyżywienia. Nabór zostanie rozpoczęty w marcu 2015 r. za pośrednictwem strony internetowej www.ceo.org.pl/natura.

3. Warsztaty tematyczne Luty 2015 – Luty 2016

W każdej szkole, która realizuje program, odbywają się dwa spotkania warsztatowe z grupą 15-20 uczniów/czennic, prowadzone przez animatorów/ki CEO oraz organizacji partnerskich. Warsztaty mają wprowadzić uczestników/czki w tematykę projektu i wspierać ich w planowaniu działań. Młodzież uczestniczącą w warsztacie dowie się, w jaki sposób przekazywać zdobytą podczas projektu wiedzę na temat różnorodności biologicznej, innym osobom ze swojego otoczenia – rówieśnikom, rodzicom, mieszkańcom/kom swojej miejscowości. Uczestnicy/czki dowiedzą się jak zaprezentować im efekty swoich działań, tak, by miało to jak najszersze i najtrwalsze oddziaływanie. Spotkanie warsztatowe będzie trwało 4 godziny. Warsztaty odbywają się od lutego 2015 r. do lutego 2016 r. Data szkolenia będzie ustalany bezpośrednio ze szkolnym koordynatorem/ką.

4. Realizacja lokalnych projektów uczniowskich Marzec 2015 – Marzec 2016

Projekty realizowane przez uczniów i uczennice mają na celu praktyczne wykorzystanie wiedzy zdobytej podczas zajęć lekcyjnych w formie działań skierowanych do lokalnej społeczności oraz służą uczeniu się i kreowaniu zmian w otaczającej nas rzeczywistości. Projekty uczniowskie przeprowadzane są na podstawie kart pracy opracowanych przez CEO. Każda ze szkół realizuje dwa projekty podczas trwania programu ZZN – jeden w semestrze letnim 2015 r., drugi w semestrze zimowym 2015 r. Karty pracy zostaną opublikowane oraz przesłane do szkół w lutym 2015 r.

5. Wizyty oraz wsparcie konsultantów/ek regionalnych w szkołach – Maj 2015 – Kwiecień 2016

Przypisani szkołom konsultanci/ki mają za zadanie wspieranie realizacji projektów uczniowskich oraz nauczyciela/kę w podjętych aktywnościach edukacyjnych. Na życzenie uczestników/czek konsultaci/ki będą mogli pojawiać się również w szkole.

ROLA I ZADANIA UCZESTNIKÓW/CZEK

Nauczyciel/ka

Jest to osoba odpowiedzialna za realizację projektu w szkole. W danej szkole projekt może realizować więcej niż jeden nauczyciel/ka.

Możesz włączyć w działania projektowe odatkowego nauczyciela/kę, na zasadach równorzędnych do nauczyciela/ki koordynującego. Adresy mailowe tych osób zostaną włączone do mailingu projektowego. W celu zgłoszenia nowego nauczyciela/kę należy wysłać maila do koordynatorek projektu. Informacja ta powinna do nas dotrzeć najpóźniej do lutego 2015 r. lub, w przypadku, gdy nauczyciel/ka wspierający dołączy w semestrze zimowym 2015/16, należy tę zmianę zgłosić do października 2015 r.

- ✕ jest osobą prowadzącą projekt w szkole,
- ✕ prowadzi zajęcia szkolne z uczniami/ennicami, wykorzystując materiały przygotowane przez CEO,
- ✕ pomaga grupie w realizacji lokalnych projektów uczniowskich,
- ✕ pomaga w organizacji warsztatów w swojej szkole,
- ✕ dba o to, aby w warsztacie w szkole brało udział przynajmniej 15 osób,
- ✕ współpracuje z konsultantem/ką regionalnym w zakresie realizacji projektów uczniowskich;
- ✕ informuje nas o podjętych przez dzieci i młodzież działaniach, wysyłając nam informacje na temat przebiegu projektu w swojej szkole;
- ✕ przygotowuje sprawozdanie końcowe.

Pamiętaj, że wszystkimi sugestiami oraz wątpliwościami możesz dzielić się z nami na bieżąco.

Dzieci i młodzież

- ✕ biorą udział w zajęciach edukacyjnych realizowanych przez nauczyciela/kę,
- ✕ realizują projekty uczniowskie skierowane do lokalnej społeczności w grupie wspieranej przez nauczyciela/kę,
- ✕ uczestniczą w warsztacie oraz spotkaniach z regionalnym konsultantem/ką.

WSPARCIE MERYTORYCZNE

MATERIAŁY EDUKACYJNE:

Integralną częścią programu jest część edukacyjna. W jej realizacji pomogą Wam przygotowane przez nas zbiory ćwiczeń, artykuły edukacyjne oraz karty pracy. Będziemy je systematycznie zamieszczać na naszej stronie internetowej - www.ceo.org.pl/natura oraz informować o nowościach wydawniczych w mailingu.

Materiały edukacyjne stanowią podstawę merytoryczną programu oraz mogą służyć jako źródło cennych wskazówek dotyczących przeprowadzenia zajęć w tematyce projektu. Ponadto zawierają gotowe scenariusze, których realizacja może urozmaicić lekcje. Część materiałów jest bezpośrednio adresowana do uczniów/ennic, ma to na celu zwiększenie zaangażowania uczestników/czek w realizację projektu.

KAŻDA SZKOŁA DOSTAJE JEDEN PAKIET MATERIAŁÓW. ZOSTANĄ ONE PRZESŁANE DO SZKÓŁ W PACZKACH ZBIORCZYCH, PO WYDANIU OSTATNIEJ PUBLIKACJI (KARTY PRACY, DOTYCZĄCE REALIZACJI PROJEKTÓW UCZNIOWSKICH, ZOSTANĄ PRZESŁANE W LUTYM 2015 R.). W SZCZEGÓLNYCH PRZYPADKACH (DUŻA SZKOŁA, OBECNOŚĆ NAUCZYCIELA/KI WSPIERAJĄCEGO), POSTARAMY SIĘ DOSTARCZYĆ ODPOWIEDNIO WIĘKSZĄ LICZBĘ MATERIAŁÓW.

ARTYKUŁY EDUKACYJNE

Artykuły dotyczą podstawowych zagadnień związanych z tematyką bioróżnorodności, ochrony przyrody, ekologii, obszarów chronionych, zwłaszcza Natura 2000. Artykuły są materiałem pomocniczym w przeprowadzaniu zajęć dla nauczycieli/ek. Będą publikowane na stronie przez cały czas trwania projektu.

W czym będą pomocne?

W przeprowadzeniu lekcji na temat bioróżnorodności, zrównoważonego rozwoju oraz obszarów chronionych, jako materiały dodatkowe.

Warto regularnie zaglądać na stronę projektu www.ceo.org.pl/natura. To tam publikujemy artykuły edukacyjne. O nowościach pojawiających się na naszej stronie dowiedziecie się również z mailingu.

MATERIAŁY FLASH

Materiały internetowe dedykowane dla uczniów/ennic szkół podstawowych. Taka forma przekazu ma na celu przekazanie wiedzy dostępnej m.in. w artykułach zamieszczanych na stronie w uproszczonej i schematycznej formie. W tych materiałach zostanie wyjaśnione pojęcie różnorodności biologicznej wraz z powodami, dla których warto ją chronić, oraz termin Natura 2000, z genezą powołania tego typu obszarów. Flash'e pomogą również w określeniu i analizie własnych obszarów chronionych pod kątem specyficznych gatunków na nich występujących. Materiały zostaną opublikowane w kwietniu 2015 r.

W czym będą pomocne?

W przekazaniu wiedzy na temat bioróżnorodności oraz obszarów chronionych w schematycznej, uproszczonej formie.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ LEKCYJNYCH

Materiały skierowane do nauczycieli/ek przyrody oraz biologii, korespondują tematycznie z artykułami zamieszczanymi na stronie programu. Scenariusze będą dotyczyć bioróżnorodności oraz różnych form ochrony obszarowej. Każdy z nich będzie odnosił się do podstawy programowej biologii lub przyrody. Materiały wprowadzające zostaną opublikowane na stronie projektu w styczniu 2015 roku.

W czym będą pomocne?

We wprowadzeniu uczniów/czennic w tematykę, którą zajmuje się projekt.

KARTY PRACY

Materiały dedykowane uczniom/ennicom. W kartach pracy poruszone zostaną zagadnienia dotyczące ochrony bioróżnorodności, odpowiedzialnego gospodarowania na obszarach cennych przyrodniczo oraz zrównoważonego rozwoju. Materiały te stanowią będą instrukcję realizacji poszczególnych projektów lokalnych. Karty pracy zostaną przesłane do szkół oraz opublikowane na stronie w lutym 2015 r.

W czym będą pomocne?

W realizacji lokalnych projektów uczniowskich. Jedna karta pracy będzie odpowiadała jednemu projektowi uczniowskiemu.

ZESTAWY ĆWICZEŃ OUTDOOR

Publikacja adresowana do nauczycieli/ek zainteresowanych przeprowadzeniem zajęć w terenie. Obejmować będzie zajęcia lekcyjne określone w podstawie programowej, związane z tematem edukacji ekologicznej, przyrodniczej i regionalnej. Publikacja ta służyć będzie realizacji zajęć poza szkołą, a będzie dostępna w na stronie w kwietniu 2015 r.

W czym będą pomocne?

W przeprowadzeniu lekcji w terenie z zakresu edukacji ekologicznej, przyrodniczej i regionalnej.

ZESTAWY ĆWICZEŃ

Zaproponowane w publikacji zadania ułatwią nauczycielom/kom zainteresować młodych ludzi omawianymi zagadnieniami. Wybór ćwiczeń i treści zostanie opracowany zgodnie z podstawą programową tak, aby możliwa była realizacja treści na zajęciach z przedmiotów takich jak przyroda, biologia, geografia, ale również plastyka i wychowanie fizyczne. Zakres tematyczny będzie dotyczył bioróżnorodności, odpowiedzialnego gospodarowania na obszarach cennych przyrodniczo oraz ich ochrony. Ćwiczenia zostaną opublikowane w kwietniu 2015 r.

W czym będą pomocne?

W realizacji zajęć na temat bioróżnorodności oraz odpowiedzialnego gospodarowania na obszarach cennych przyrodniczo na lekcjach przyrody, biologii, jak również geografii, plastyki oraz wychowania fizycznego.

WSPARCIE OSOBOWE:

ZESPÓŁ PROJEKTU CEO – odpowie na wszystkie pytania organizacyjne dotyczące projektu Zgodnie z Naturą. Jesteśmy do Waszej dyspozycji przez cały czas trwania projektu, w dni robocze w godzinach od 9.00 – 17.00.

Kontakt z uczestnikami/czkami projektu, omawianie kwestii merytorycznych związanych z realizacją programu

Joanna Gus, email: joanna.gus@ceo.org.pl, telefon: +48 825 05 50 wew. 108.

Rozliczanie kosztów podróży, kwestie organizacyjne związane z realizacją warsztatów w szkole

Julia Godorowska, email: julia.godorowska@ceo.org.pl, telefon: +48 825 05 50 wew. 104.

KONSULTANCI/TKI REGIONALNI – służą pomocą w kwestiach organizacji lokalnych projektów uczniowskich. Odpowiedzą na pytania w jaki sposób motywować uczniów/nnice, jak ich włączać do pracy w projekcie, jak udzielać informacji zwrotnej oraz w jaki sposób przeprowadzić ewaluację. Konsultant/ka może również pozyskać wysokospecjalistyczną poradę eksperta/ki w tematyce związanej z projektem lub skierować nauczyciela/kę do źródła informacji. Konsultanci/ki będą do Waszej dyspozycji od marca 2015 r., online oraz, na życzenie, w Waszej szkole. Każda szkoła może zaprosić konsultanta/kę do swojej placówki jeden raz.

STRONA INTERNETOWA PROJEKTU:

Strona internetowa projektu znajduje się pod adresem **WWW.CEO.ORG.PL/NATURA**. Jest to główne źródło informacji dotyczących programu. Uczniów i uczennice zachęcamy do śledzenia naszego profilu na Facebooku – www.facebook.com/ekoedukacja.

Na stronie znajdziecie:

- ✕ aktualności, najnowsze informacje dotyczące projektu i wydarzeń z nim związanych,
- ✕ materiały edukacyjne (artykuły, scenariusze, publikacje, karty pracy, teksty eksperckie),
- ✕ Więści ze szkół – informacje o tym, co dzieje się w innych szkołach uczestniczących w programie,
- ✕ formularze zgłoszeniowe na konferencję, warsztaty, zamówienia materiałów, sprawozdanie końcowe,
- ✕ zdjęcia z obszarów Natura 2000, które możecie wykorzystywać w Waszych działaniach,
- ✕ kontakt do zespołu projektu oraz konsultantów/ek regionalnych.

Wszystkie materiały dostępne na naszej stronie są publikowane na licencji Creative Commons BY SA. Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawienie i wykonywanie utworu, również w celach niekomercyjnych.

SPRAWOZDANIE

Warunkiem otrzymania zaświadczenia z realizacji projektu *Zgodnie z Naturą* jest realizacja działań projektowych oraz wysłanie sprawozdania. Formularz sprawozdania będzie dostępny na stronie www.ceo.org.pl/natura w marcu 2015 roku.

Sprawozdanie będzie zawierać:

- ✕ relację z przynajmniej 4 zajęć edukacyjnych przeprowadzonych na podstawie materiałów przygotowanych przez CEO,
- ✕ relację z przynajmniej 2 projektów uczniowskich, realizowanych przez zespół projektowy,
- ✕ zdjęcia zrobione podczas zajęć lekcyjnych oraz realizacji projektów uczniowskich.

SPRAWOZDANIE NALEŻY WYŚLAĆ DO 31 MARCA 2016.

Zachęcamy również do dzielenia się z nami Waszymi projektowymi sukcesami. Na naszej stronie będzie się znajdować zakładka **Więści ze szkół** – będziemy w nich na bieżąco umieszczać relacje z Waszych szkolnych działań. Kto wie, może podjęte przez Was aktywności zainspirują inne zespoły? Formularz **Więści ze szkół** zostanie wysłany w mailingu w styczniu 2015 r.

PROJEKTY UCZNIOWSKIE

Podczas dwóch semestrów (letniego 2014/2015 oraz zimowego 2015/16) grupa uczniów/ennic przeprowadza przynajmniej jeden projekt skierowany do lokalnej społeczności w semestrze. Działania te uczestnicy/czki wybierają z naszych 9-u propozycji. Projekt realizowany w drugim semestrze może być kontynuacją zakończonoego w pierwszym semestrze.

ISTOTNE JEST DLA NAS, ABY ROLA NAUCZYCIELA/KI W REALIZACJI PROJEKTÓW UCZNIOWSKICH BYŁA WSPIERAJĄCA. UCZESTNICZY/CZKI PROJEKTU OTRZYMAJĄ OD NAS MATERIAŁY NA TEMAT FUNKCJI NAUCZYCIELI/EK ORAZ UCZNIÓW/CZENNIC W PROJEKCIE UCZNIOWSKIM DROGĄ MAILOWĄ.

Karty pracy zostaną przesłane do szkół w lutym 2015 r. Znajdziecie je również na naszej stronie internetowej. Każdy z proponowanych przez nas projektów zostanie omówiony krok po kroku w kartach pracy, jednak nasze propozycje realizacji zadania możecie modyfikować.

Musicie przy tym pamiętać, aby Wasz projekt uczniowski dotyczył kwestii bioróżnorodności lub zrównoważonego rozwoju i był skierowany do społeczności lokalnej. Modyfikacja projektu uczniowskiego jest możliwa po konsultacjach z zespołem projektu lub konsultantem/ką regionalnym.

Spółeczność lokalna to mieszkańcy/ki Twojej miejscowości, przyjaciele, rodzina, ale i uczniowie i uczennice Twojej szkoły, którzy nie są zaangażowani w projekt.

O CZYM PAMIĘTAĆ, REALIZUJĄC PROJEKT UCZNIOWSKI?

- ✘ Przygotujcie plan działania – powinien być jasny i spójny. Zaplanujcie tyle zadań, ile jesteście w stanie zrealizować.
- ✘ Pracujcie w zespole – dobrze nadać każdej osobie określone funkcje w projekcie. W przypadku młodszej młodzieży, wskazane jest, żeby to nauczyciel/ka pomógł w doborze roli projektowej.
- ✘ Działajcie odpowiedzialnie – za wszystkie działania, które podejmiecie bierzecie odpowiedzialność – jeśli jest taka potrzeba, starajcie się o odpowiednie zgody (urzędu miasta, dyrektora/ki szkoły na realizację zadania).
- ✘ Działajcie innowacyjnie – warto wdrażać nowe, innowacyjne pomysły. W każdej chwili możecie liczyć na pomoc regionalnych konsultantów/ek. Pomogą Wam korzystać z nowych narzędzi oraz doradzą jak poruszać stare tematy w nowy sposób.
- ✘ Wzajemnie się inspirujcie – wykorzystujcie różnorodne talenty oraz kompetencje uczniów i uczennic z zespołu. Nie macie pomysłu na realizację nowego projektu? Wróćcie do tematu, który jest Wam znany – starajcie się go wzbogacić oraz pogłębić za pomocą różnorodnych narzędzi edukacyjnych.
- ✘ Działajcie *Zgodnie z Naturą* – zwróćcie uwagę na bezpośredni efekt Waszych działań i zadbajcie o jak najmniejszy ślad ekologiczny projektu.

Nie wiecie na czym polega praca metodą projektu? W poznaniu tej formy pracy pomogą Wam nasze publikacje:

<http://www.ceo.org.pl/pl/projekt>

<http://www.ceo.org.pl/pl/gpe/materialy-dla-opiekunow-projektu-i-wychowawcow>

<http://www.ceo.org.pl/pl/projekt/news/jak-zrobic-projekt-edukacyjny>

Przy każdym z projektów zaznaczamy poziom trudności w jego realizacji – dotyczy on poziomu skomplikowania projektu, zaangażowania oraz czasu, jaki musicie poświęcić na realizację działania. Decyzję, jakie projekty lokalne zrealizować podejmijcie wspólnie w grupie.

- * **Prosty w realizacji**
- ** **Średnio skomplikowany**
- *** **Wymagający większego zaangażowania grupy**

1. NATURA W OTWORKU *

By uświadomić mieszkańcom/kom piękno najbliższego otoczenia, zaproście ich do wspólnego robienia zdjęć metodą otworkową. Efekty wspólnej pracy zaprezentujcie podczas wystawy fotografii. Dzięki temu projektowi uda Wam się zwrócić uwagę na zasoby okolicy takie jak: rzadkie gatunki roślin i zwierząt występujące na Waszym obszarze. Aby uwrażliwić na piękno otaczającej przyrody uczniowie/ennice zapraszają mieszkańców/nki, do wspólnego robienia zdjęć techniką fotografii otworkowej. Zespół będzie mógł zaprezentować efekty swojej fotograficznej pracy na wystawie zdjęć. Podjęte przez uczniów/ennice działania przyczynią się do zwrócenia uwagi społeczności lokalnej na krajobraz przyrodniczy oraz różnorodność i bogactwo lokalnej fauny i flory.

Dlaczego?

Aby uświadomić mieszkańcom oraz mieszkańcom piękno oraz wartość najbliższego otoczenia.

Co?

Realizacja pleneru fotograficznego z wykorzystaniem aparatów otworkowych.

Co jest potrzebne?

Metalowe zamykane puszkę, czarna matowa farba, narzędzia, papier fotograficzny, odczynniki fotograficzne.

Zadania młodzieży:

- ✕ Zdobyć wiedzy na temat gatunków roślin i zwierząt oraz różnorodnych siedlisk występujących w Waszym regionie.
- ✕ Zaplanowanie oraz realizacja spaceru fotograficznego.
- ✕ Prezentacja fotografii podczas wystawy zdjęć.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami Waszej szkoły, społecznością lokalną.

2. ZIELONA INWENTARYZACJA - EDUKACYJNA GRA TERENOWA **

Aby uczniowie/nnice dokładnie poznali przyrodnicze walory rejonu mają za zadanie przeprowadzić autorską, edukacyjną grę terenową, której odbiorcami/czynnikami będzie społeczność lokalna. To zadanie będzie wymagało od młodzieży sporego zaangażowania. Aby móc je zrealizować muszą stać się specjalistami/kami do spraw lokalnej fauny i flory, stworzyć terenową grę edukacyjną oraz zaprosić do udziału reprezentantów/ki społeczności lokalnej.

Dlaczego?

Aby poznać okolicę, w której mieszkacie oraz aby promować aktywności, które są zgodne z zasadami poszanowania przyrody.

Co?

Edukacyjna gra terenowa

Co jest potrzebne?

Mapa terenu, informacje na temat gatunków zwierząt i roślin znajdujących się na waszym obszarze, materiały biurowe niezbędne do zaplanowania gry (kartki, flamastry)

Zadania młodzieży:

- ✕ Zdobyć odpowiednich materiałów, które ułatwią zapoznanie się z danym obszarem.
- ✕ Przygotowanie listy ciekawych, unikatowych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk, znajdujących się na Waszym terenie.
- ✕ Przygotowanie i przeprowadzenie gry terenowej.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami Waszej szkoły, społecznością lokalną.

3. SPACERY DŹWIĘKOWE **

Różnorodność okolicy to nie tylko piękne krajobrazy czy zróżnicowanie gatunki roślin i zwierząt, ale również bogactwo dźwięków świata przyrody. W tym projekcie chcemy uwrażliwić uczniów/ennice na rozmaite odgłosy natury. Czy młodzież zna je wszystkie, czy potrafi odróżnić odgłosy leśnej polany od morskiej plaży? Czy zastanawiała się dlaczego lepiej odpoczywa się w spokojnym, naturalnym miejscu niż w centrum miasta? Teraz zespół projektowy będzie miał okazję to zbadać dzięki Spacerom dźwiękowym. Wystarczy dyktafon lub telefon komórkowy, chęci i trochę czasu na odbycie dźwiękowych wypraw.

Dlaczego?

Aby poznać zróżnicowanie dźwiękowe swojej okolicy.

Co?

Spacery dźwiękowe

Co jest potrzebne?

Mapa obszaru, dyktafon lub telefon komórkowy, komputer.

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się z obszarem i zaplanowanie spaceru dźwiękowego pod kątem zróżnicowań dźwiękowych.
- ✕ Wybranie 3 – 5 przestrzeni do rejestracji dźwięków.
- ✕ Zrealizowanie spacerów dźwiękowych.
- ✕ Utworzenie mapy dźwięków danego obszaru i udostępnienie jej w sieci.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami Waszej szkoły, społecznością lokalną.

**Nie wiesz w jaki sposób zrealizować konkretny projekt?
Nie martw się! Szczegółowe instrukcje znajdziesz w kartach pracy, w lutym 2014 r.**

4. ZAPRZYJAŹNIJ SIĘ Z NATURĄ **

Zadaniem uczniów/ennic jest poznanie form ochrony przyrody występujących w rejonie, który zamieszkują oraz podjęcie dyskusji na temat szans i zagrożeń z tego wynikających. Angażując się w ten projekt uczniowie/ennice zapoznają się z różnymi inwestycjami i aktywnościami realizowanymi w rejonie, które dzięki spełnieniu określonych wymogów mogą funkcjonować na obszarze objętym ochroną. Przykładem na to, że odpowiedni rodzaj gospodarowania na terenie Natura 2000 nie wpływa negatywnie na ochronę tych obszarów, a jednocześnie przynosić korzyści gospodarcze jest projekt Miasta Złotej Przygody, realizowany w mieście Złoty Stok na Dolnym Śląsku. Zamknięta od trzydziestu lat kopalnia została ponownie częściowo otwarta i udostępniona jako atrakcja turystyczna. Została stworzona podziemna trasa turystyczna „Kopalnia Złota”, powstało Muzeum Przestróg, Uwag i Apeli oraz Muzeum Mineralów. Z oferty Miasta Złotej Przygody rocznie korzysta ponad 150 tys. turystów. Jednocześnie jest to obszar Natura 2000, a pozostałości po dawnych kopalniach złota i arsenu stanowią ostoję dla rzadkich gatunków nietoperzy.

Dlaczego?

Aby poznać inwestycje oraz aktywności, podjęte na Waszym obszarze chronionym oraz aby przybliżyć koncepcję zachowania równowagi pomiędzy potrzebami ludzkimi, gospodarką i ochroną środowiska przyrodniczego w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Co?

Rozpoznanie i analiza inwestycji oraz aktywności podjętych na Waszym obszarze chronionym. Opracowanie diagnozy dotyczącej przeprowadzonej inwestycji.

Co jest potrzebne?

Wiedza na temat podjętych inwestycji oraz aktywności na Waszym terenie.

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się z zasadami ochrony przyrody dotyczącymi Waszego obszaru.
- ✕ Przygotowanie listy inwestycji/ rozwiązań które funkcjonują na Waszym obszarze oraz opisu tych działań przez pryzmat wymogów środowiskowych.
- ✕ Przygotowanie materiałów informacyjnych o poznanych rozwiązaniach i ich promocja w społeczności lokalnej.

Z kim współpracować?

Z lokalnymi przedsiębiorcami, grupami inicjatywnymi, z przedstawicielem/ką instytucji, której zakres działań Was interesuje.

5. ZIELONE ŁAWKI ***

Czy słyszeliście kiedykolwiek o Zielonych miejscach pracy? To miejsca pracy przyjazne środowisku naturalnemu, które mogą powstać w jakimkolwiek dziale gospodarki, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Związane są jednak przede wszystkim z sektorem transportu zbiorowego, odnawialnych źródeł energii i gospodarki odpadami. Człowiek spędza w pracy prawie 1/3 swoje życie, to bardzo ważne, aby funkcjonował w miejscu przyjaznym środowisku. Podobnie jak dorośli w pracy, uczniowie i uczennice spędzają w szkole bardzo dużo czasu. Realizując ten projekt uczestnicy/czki sprawdzą czy ich szkoła jest przyjazna środowisku i co można w niej zrobić, aby była zielonym miejscem nauki, uwzględniającym zasady zrównoważonego rozwoju?

Dlaczego?

Aby zbadać, czy Wasza szkoła jest przyjazna środowisku oraz wypracować możliwe rozwiązania, aby stała się ona miejscem uwzględniającym zasady zrównoważonego rozwoju.

Co?

Rozpoznanie i analiza szkoły pod kątem miejsca przyjaznego środowisku.

Co jest potrzebne?

Wiedza na temat standardów zielonych miejsc pracy, znajomość zasad zrównoważonego rozwoju.

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się ze standardami dotyczącymi zielonych miejsc pracy.
- ✕ Sprawdzenie, czy szkoła spełnia ww. standardy i w jaki sposób.
- ✕ Realizacja debaty/spotkania na terenie szkoły na temat: Zrównoważony rozwój w naszej szkole.
- ✕ Przygotowanie propozycji rozwiązań, w jaki sposób szkoła może stać się zielonym miejscem pracy

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami oraz dyrekcją Waszej szkoły.

6. SZKOLNE DOTLENIACZE ***

Celem tego projektu jest zaangażowanie uczniów/ennic w działania wspierające ideę zrównoważonego rozwoju poprzez tworzenie zielonych przestrzeni na terenie szkoły oazy bioróżnorodności. Dzięki stworzeniu zielonych przestrzeni na terenie szkoły uczniowie/nnice zostaną zaangażowani w działania wspierające ideę zrównoważonego rozwoju. Uczestnicy/niczki mają za zadanie zaprojektować i założyć przyszłolny ogródek mogący służyć jako doskonałe miejsce odpoczynku w czasie przerw lekcyjnych, jak również jako przestrzeń do przeprowadzenia zajęć o tematyce ekologicznej na świeżym powietrzu, bez konieczności opuszczania terenu szkoły. Kluczową kwestią przy doborze roślin do przyszłolnego ogrodu jest to aby uczniowie/nice zwrócili szczególną uwagę na zachowanie różnorodności biologicznej, a dokładnie na to aby w stworzonym ogrodzie dobrze czuły się owoady, płazy, ptaki jaki i drobne ssaki.

Dlaczego?

Aby wspierać ideę zrównoważonego rozwoju na terenie szkoły oraz aby zwrócić uwagę na wartość różnorodności biologicznej jako wartości samej w sobie.

Co?

Stworzenie zielonych przestrzeni na terenie szkoły.

Co jest potrzebne?

Przestrzeń na realizację zadania, zgoda dyrekcji szkoły, nasiona i sadzonki roślin.

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się z materiałami dotyczącymi bioróżnorodności oraz ogrodów samowystarczalnych.
- ✕ Uzgodnienie z dyrekcją szkoły miejsca, które można zaadaptować na szkolny dotleniacz.
- ✕ Zaplanowanie oraz wdrożenie prac nad ogrodem.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami oraz dyrekcją Waszej szkoły.

7. GRAMY OKOLICĘ **

Okolice zamieszkania uczniów/ennic z pewnością stanowią również miejsce życia unikatowych gatunków roślin i zwierząt. Oprócz zespołów organizmów żywych Wasz rejon na pewno wyróżnia się wyjątkowymi krajobrazami przyrodniczymi. Kierując się chęcią promocji bogatej w walory środowiskowe okolicy uczniowie/ennice tworzą spot (krótki film) będący wizytówką Waszego obszaru. Brak profesjonalnego sprzętu nie powinien być problemem – wystarczy telefon komórkowy z funkcją nagrywania, prosty program do montażu filmów oraz najważniejsze element – pomysł zespołu.

Dlaczego?

Aby poznać okolicę, w której mieszkacie oraz promować aktywności, które są zgodne z zasadami poszanowania przyrody.

Co?

Przygotowanie spotu promującego Waszą okolicę.

Co jest potrzebne?

Mapa terenu, informacje na temat gatunków zwierząt i roślin znajdujących się na waszym obszarze, materiały biurowe niezbędne do zaplanowania gry (kartki, flamastry).

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się z okolicą i zaplanowanie spotu pod kątem różnorodności obszarowej i gatunkowej.
- ✕ Przygotowanie scenariusza spotu.
- ✕ Realizacja nagrań oraz montaż materiału.
- ✕ Promocja spotu wśród lokalnej społeczności.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami Waszej szkoły, społecznością lokalną.

8. ZRÓWNOWAŻONA TURYSTYKA **

Zadanie zespołu jakim jest opracowanie turystycznej trasy edukacyjnej stanowi świetną okazję do zapoznania uczestników/niczek z ideą zrównoważonej turystyki. Projekt ma ułatwić zrozumienie czym tak naprawdę jest zrównoważona turystyka, czym się charakteryzuje i jaki ma wpływ na zminimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko naturalne. Uczniowie/ennice tworząc turystyczną trasę edukacyjną muszą zmierzyć się z wyborem i zaprezentowaniem najcenniejszych walorów przyrodniczych okolicy, wyznaczeniem atrakcyjnych turystycznie tras chroniąc przy tym różnorodność biologiczną i dziedzictwo przyrodnicze oraz zwracając uwagę na aspekt społeczno-kulturalny rejonu.

Dlaczego?

Aby poznać okolicę, w której mieszkacie oraz aby rozbudzić zainteresowanie i świadomość ekologiczną dzieci, młodzieży oraz społeczności lokalnej.

Co?

Opracowanie turystycznej trasy edukacyjnej.

Co jest potrzebne?

Mapa terenu, informacje na temat gatunków zwierząt i roślin znajdujących się na waszym obszarze, materiały biurowe niezbędne do zaplanowania gry (kartki, flamastry).

Zadania młodzieży:

- ✕ Zapoznanie się z tematyką zrównoważonego rozwoju w kontekście turystyki na obszarach chronionych.
- ✕ Opracowanie zrównoważonej trasy Waszego obszaru.
- ✕ Stworzenie bloga/ gazetki szkolnej/ plakatu z informacjami dotyczącymi Waszej trasy.

Z kim współpracować?

Uczniami i uczennicami Waszej szkoły, społecznością lokalną.

9. EKOINICJATYWA NALEŻY DO WAS!

Na Waszym obszarze podejmujecie już działania związane ze zrównoważonym rozwojem oraz bioróżnorodnością? Żaden z proponowanych przez nas działań uczniowskich nie dotyczy problematyki, którą chcielibyście podjąć w ramach Waszego projektu? Ekoinicjatywa należy do Was! Pamiętajcie, że Wasze działania powinny dotyczyć problematyki związanej ze zrównoważonym rozwojem oraz bioróżnorodnością. W ramach programu *Zgodnie z Naturą* ten projekt możecie zrealizować raz. Wszystkie inne możecie kontynuować w kolejnym semestrze, tj. w semestrze zimowym 2015/14.

Koncepcję na realizację tego projektu musicie skonsultować z konsultantem/ką regionalnym.

Dlaczego?

Aby dać odpowiedź na bliski Wam i Waszej okolicy problem społeczny.

Co?

Działanie opracowane przez Was, dotyczące problematyki związanej ze zrównoważonym rozwojem oraz bioróżnorodnością.

Co jest potrzebne?

Tutaj określcie potrzeby Waszego projektu.

Zadania młodzieży:

✂ Tutaj precyzujecie ramowy zakres zadań zaangażowanej grupy.

Z kim współpracować?

Tutaj wskazujecie z kim będzie pracować podczas realizacji Waszego projektu.

Program *Zgodnie z Naturą* jest realizowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, niezależną instytucję edukacyjną, działającą od 1994 roku. Upowszechniamy wiedzę, umiejętności i postawy kluczowe dla społeczeństwa obywatelskiego. Wprowadzamy do szkół programy, które nauczycielom i nauczycielkom pomagają lepiej i skuteczniej uczyć, a młodym ludziom pomagają zrozumieć świat, rozwijają krytyczne myślenie, wiarę we własne możliwości, zachęcają do angażowania się w życie publiczne i działania na rzecz innych.

Program Zgodnie z Naturą finansowany jest:

- Z FUNDUSZY EOG WWW.EEAGRANTS.ORG

Poprzez fundusze EOG i fundusze norweskie, Islandia, Liechtenstein i Norwegia przyczyniają się do zmniejszania nierówności społecznych i ekonomicznych oraz wzmacniania relacji dwustronnych z państwami beneficjentami w Europie. Trzy państwa ściśle współpracują z UE na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (Porozumienie EOG).

W okresie 2009–2014 wartość funduszy EOG i funduszy norweskich wynosi 1,79 miliarda euro. Norwegia zapewnia około 97% łącznego finansowania. Fundusze są dostępne dla organizacji pozarządowych, instytucji badawczych i szkół wyższych, sektora publicznego i sektora prywatnego w 12 nowoprzyjętych państwach członkowskich UE oraz Grecji, Portugalii i Hiszpanii. W ich ramach ma miejsce szeroka współpraca z podmiotami z państw darczyńców, a przedsięwzięcia mogą być wdrażane do 2016 r.

Najważniejsze obszary wsparcia obejmują ochronę środowiska i zmiany klimatyczne, badania i stypendia, społeczeństwo obywatelskie, ochronę zdrowia i wsparcie dla dzieci, równość płci, sprawiedliwość i dziedzictwo kulturowe.

Operatorem środków EOG jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

- ŚRODKÓW FUNDACJI CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ

**WWW.CEO.OEG.PL/NATURA
FB/EKOEDUKACJA**

Kontakt:

Joanna Gus, email: joanna.gus@ceo.org.pl, telefon: 22 825 05 50 wew. 108.

Julia Godorowska, email: julia.godorowska@ceo.org.pl, telefon 22 825 05 50 wew. 104.